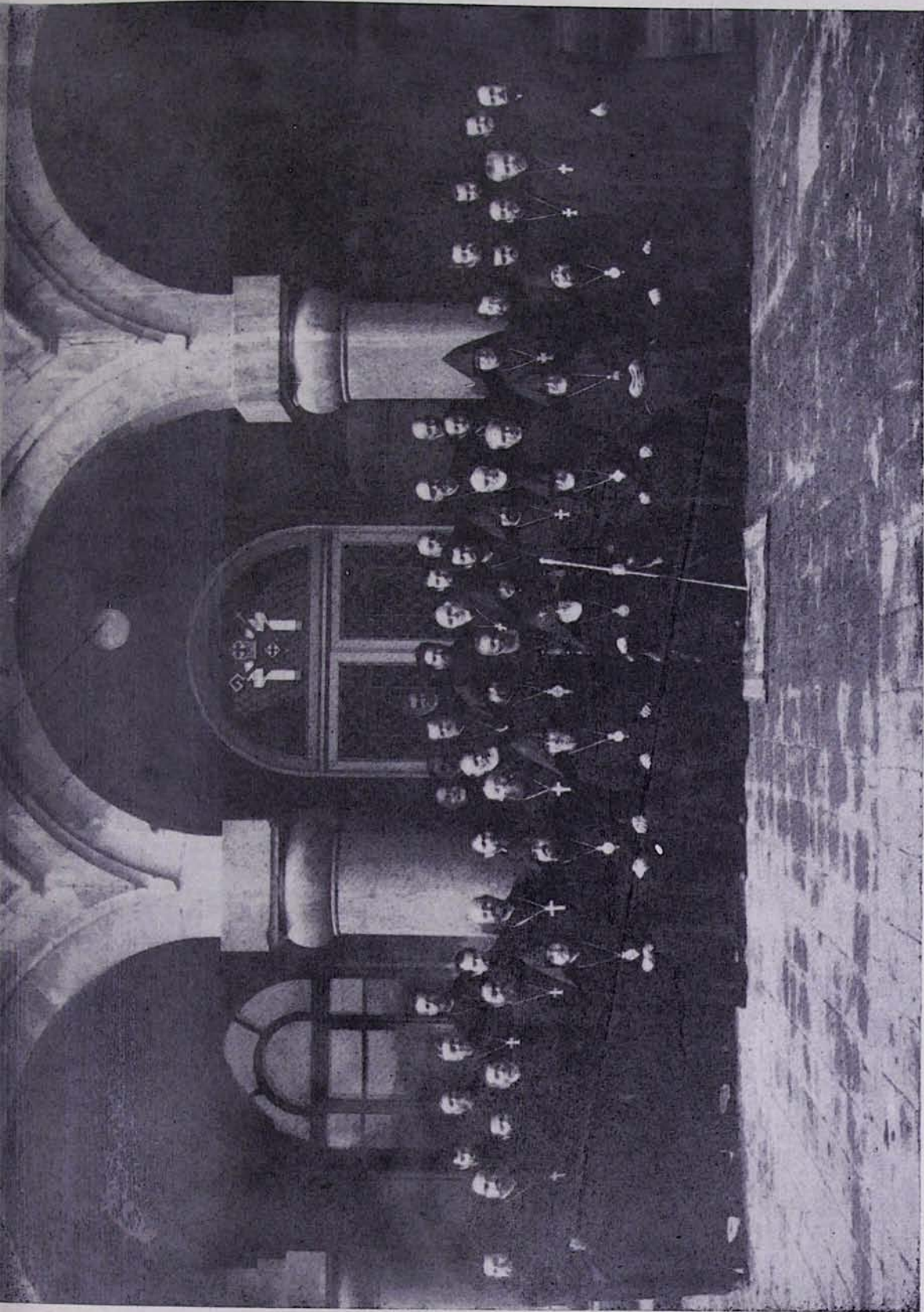

ՎԵՀԱՓՈԼՈՒ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ՝ ԾՐԶԱՊԱՏԱԿԱՆ Ս. ՂԵՎՈՒՆՅԱՆԸ ՔԱՀԱՆԱՆԵՐԻ ՏՈՒՐԻ ՄԱՆՆԱԿԻՑ ԲԱՐՅՐԱՍՏԻՄԱՆ ՀՈԳԵՎՈՐԱՍԽԱՆԵՐՈՎ ԵՎ ՔԱՀԱՆԱՆԻՑ ԴԱՍՈՎ

Ս. ՂԵՎՈՆԴՅԱՆՑ ՔԱՀԱՆԱՅԻՑ ՏՈՆԸ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌՈՒՄ

Հայաստանյայց եկեղեցում ամեն տարի, վարդանանց տոնից առաջ, նշվում է սրբոց Ղևոնդյանց քահանայից տոնը:

Հայոց պատմության անկյունաքարնային կետն ու ամենանշանակալից դեպքն է 451 թվականին վարդանանց հերոսամարտը և ս. Ղևոնդյանց քահանայից նահատակությունը՝ 454 թվականին:

Հայ եկեղեցին 16 դարեր շարունակ ոգեկոչում է հիշատակը Ղևոնդյանց սուրբ նահատակների, որոնք հայրենիքի անկախության և Հայոց աշխարհի խաղաղության համար մարտնչող հայրենասեր նախարարների ու «աշխարհագոր» հայագնդի կողքին հավասարապես մարտնչեցին՝ առաջնորդելով մեր ժողովրդին «Վասն հայրենեաց, վասն Յիսուսի» նրա օրհասական, ազատագրական պայքարում: «Քահանայք պատուեալք օծմամբ հոգւոյն նախակարգեալք յառաջնորդութիւն» (Ծարակնոց, Վաղարշապատ, 1888, էջ 436):

Ս. Ղևոնդյանց տոնակատարությունը հայ եկեղեցիներում սրտագին առիթ է ընձեռում հայ հոգևորականներին ամեն տարի հանուն աշխարհի խաղաղության միատեղ ադրթելու և մի անգամ ևս անդրադառնալու անցյալի իրենց մտատիպար, անձնագործ ու հայրենամարտի հոգևորականների կյանքին, վերանորոգվելու ու լիքքավորվելու նրանցով և ավելի սիրով ու զոհողությամբ ծառայելու մեր եկեղեցուն, հայրենիքին և խաղաղության սուրբ գործին. «Դադարեցէք ի չարեաց ձերոց և ուսարուք զբարիս գործել» (Եսայի Ա 16):

Ինչպես նախորդ տարիներին, այս տարի ևս, Վեհափառ Հայրապետի բարեհաճ կարգադրությամբ, Մայր Աթոռում առավել ևս հանդիսավորությամբ նշվեց սրբոց Ղևոնդյանց տոնը՝ հանուն խաղաղության համատեղ աղոթքներով և դասախոսություններով:

Հանդիսություններին ավելի փայլ ու նշանակություն տալու և ավելի կազմակերպված անցկացնելու համար Մայր Աթո-

ռում կազմվել էր հանձնաժողով՝ հետևյալ կազմով.

Տ. Հուսիկ եպս. Սանթրույան՝ նախագահ
Տ. Բագրատ արք. Գալստյան՝ անդամ
Տ. Հակոբ քհն. Գյուլչյան՝ քարտուղար:

Փետրվարի 18-ին, երկուշաբթի օրը, Մայր Աթոռ ժամանեցին ներքին թեմերի սրբազան առաջնորդները, վարդապետներ և քահանա հայրեր:

Հանդիսություններին մասնակցեցին՝ բացի Մայր Աթոռի միաբաններից.

Արարատյան թեմից՝

Առաջնորդական փոխանորդ տ. Կոմիտաս արքեպ. Տեր-Ստեփանյան.

Քահանա հայրեր՝

Տ. Ռուբեն ավագ քհն. Մարտիրոսյան
Տ. Սարգիս քհն. Թաշչյան
Տ. Աբրահամ քհն. Մարգարյան
Տ. Նշան քհն. Հանեյան
Տ. Գալուստ քհն. Քեչիկյան
Տ. Ղևոնդ քհն. Սոմունջյան
Տ. Հարություն քհն. Մարկոսյան
Տ. Գրիգոր քհն. Չաֆթյան
Տ. Վազգեն քհն. Ամատունի
Տ. Վարդան քհն. Քեչիշյան
Տ. Եղիշե քհն. Աբրահամյան
Տ. Կարապետ քհն. Հովնանյան:

Ծիրակի թեմից՝

Առաջնորդ տ. Նարեկ եպս. Ծաքարյան.

Քահանա հայրեր՝

Տ. Արամ ավագ քհն. Բոյաջյան
Տ. Նորայր ավագ քահանա Սարգսյան
Տ. Կարապետ քհն. Քելամյան
Տ. Հայկազուն քհն. Գյունջյան
Տ. Սուրեն քհն. Ծատուրյան
Տ. Զավեն քհն. Մոսկովյան
Տ. Սամվել քհն. Համբարջյան:

Վրահայոց թեմից՝

Առաջնորդ տ. Գևորգ եպս. Սերայդարյան.

Քահանա հայրեր՝

Տ. Տաթև քհն. Հարությունյան
Տ. Եղիշե քհն. Հարությունյան
Տ. Համբարձում քհն. Մելքոնյան

Տ. Հովհաննես քհն. Դանիելյան

Տ. Գրիգոր քհն. Իլիսազյան:

Ադրբեջանի թեմից՝

Առաջնորդ տ. Վահան եպս. Տերյան.

Քահանա հայրերից՝

Տ. Դուկաս քհն. Հակոբյան:

Ռուսաստանի և Նոր Նախիջևանի թեմից՝

Առաջնորդ տ. Պարզե եպս. Գևորգյան.

Քահանա հայրեր՝

Տ. Ղևոնդ քհն. Աղաջանյան

Տ. Գրիգոր քհն. Տերտերյան

Տ. Գրիգոր քհն. Անանյան:

Սրբոց Ղևոնդյանց տոնի առիթով ա. Էջմիածին Էին ժամանել նաև Մայր Աթոռի միաբաններ. Վիեննայից՝ տ. Գարեգին արք. Ներսիսյանը, Սոֆիայից՝ տ. Մեսրոպ քհն. Բենիկյանը, Լոնդոնից՝ Վրեժ արկ. Ներսիսյանը: Հանդիսություններին ներկա էր նաև Իրաքից խաղաղության համար Մայր Աթոռում գտնվող Բասրայի հայոց հոգևոր հովիվ տ. Սեպուհ վրդ. Սարգիսյանը:

Փետրվարի 18-ին, երկուշաբթի օրը, երեկոյան, Մայր տաճարում տեղի ունեցավ ա. Ղևոնդյանց նախատոնակը, որի ավարտին տ. Արամ ավագ քհն. Բոյաջյանը քարոզեց «Ա. Ղևոնդեանը» բնաբանով: Ժամերգությունից հետո բոլոր հոգևոր հայրերը հավաքվեցին հոգևոր ճեմարանի սրահում, ուր, հանուն Հայոց Հայրապետի, ողջույնի խոսք ասաց հանձնաժողովի նախագահ և Մայր տաճարի լուսարարապետ տ. Հուսիկ եպս. Սանթրոյանը: «Օրվա խորհուրդը» թեմայով բանախոսեց տ. Եզնիկ արք. Պետրոսյանը, որը շատ հակիրճ ու գեղեցիկ կերպով ներկայացրեց ա. Ղևոնդյանց վարքն ու նըրանց՝ հանուն հայրենյաց ու հավատքի նահատակության պատմությունը: Այս բանախոսեց հոգևոր ճեմարանի տեսուչ տ. Արիս Ժ. վրդ. Շիրվանյանը, որը հանգամանորեն և փաստական տվյալներով ներկայացրեց «Հայ եկեղեցին Միացյալ Նահանգներում այսօր» թեմայով կանգ առնելով Մայր Աթոռի օրհնության և հովանու ներքո ամերիկահայ գաղութի և թեմի ստեղծման պատմության, եկեղեցական, ազգային ու մշակութային կազմակերպությունների և եկեղեցիների ներկա վիճակի վրա:

Փետրվարի 19-ին, երեքշաբթի օրը, սրբոց Ղևոնդյանց տոնի առիթով Մայր տաճարում ա. պատարագ մատուցեց տ. Տաթև քհն. Հարությունյանը: «Եկաք շինեցուք սուրբ զխորանն լուսոյ» բնաբանով քարոզեց տ. Գարեգին արք. Ներսիսյանը: Պատարագից հետո ներկա բոլոր սրբազան ու քահանա հայրերը և Մայր Աթոռի միաբանությունը կրկին հավաքվեցին հոգևոր ճեմարանի հանդիսասրահում:

«Խաղաղության պայքարը և հայ եկեղեցին» թեմայով բանախոսեց տ. Բագրատ

արք. Գալստյանը, որը նշեց մեր օրերում, 1948 թվականից ի վեր, մասնավորապես հայ եկեղեցու խաղաղության համար կատարած գործունեությունը լուսահոգի Տ. Տ. Գևորգ Զ-ի և մանավանդ խաղաղության ջերմ պաշտպան ազգիս Վեհափառ Հայրապետի՝ այդ ուղղությամբ կատարած շնորհակալ մեծ աշխատանքը:

«Հայ հոգևորականության դերը մեր կյանքում» թեմայով բանախոսեց տ. Հովհաննես ավագ քհն. Մարտիրոսյանը, որը նշեց այն կարևոր խնդիրների ու պարտականությունների մասին, որոնք դրվում են հայ քահանայի ուսերին՝ այսօր թե՛ հավատքը գորացնելու և թե՛ հային հայ պահելու ուղղությամբ:

Օրվա առաջին կեսի բանախոսությունները եզրափակեց Մայր Աթոռի հյուր տ. Սեպուհ վրդ. Սարգիսյանը, որը խոսեց «Հայ եկեղեցին Իրաքում» թեմայի մասին: Նա մանրամասնորեն ներկայացրեց Իրաքի հայ գաղութի ներկա վիճակը իր եկեղեցիներով, դպրոցներով, մշակութային, ազգային կյանքով:

Ժամը 17-ին Մայր տաճարում տեղի ունեցավ երեկոյան ժամերգություն, հսկում և համատեղ աղոթք՝ «Վասն խաղաղության ամենայն աշխարհի»: Աղոթքին ներկա էր Վեհափառ Հայրապետը: «Խաղաղություն թողում ձեզ» բնաբանով քարոզեց տ. Եզնիկ արք. Պետրոսյանը, որը շեշտեց խաղաղության անհրաժեշտությունը մարդու հոգեկան ներքնաշխարհի և ընկերային փոխհարաբերությունների մեջ. «...Խաղաղությունը մենք մեր մեջ գտնում ենք անորոշություն, համերաշխություն և ներդաշնակություն շրջապատի մարդկանց և աշխարհի հետ»: Արարողության վերջում Վեհափառ Հայրապետը խոսեց խաղաղության կարևորության մասին, մարդկանց ու պետությունների փոխհարաբերությունների բնագավառներում. «Այսօր համայն մարդկության առջև ծառանում են ծանրակշիռ հարցեր, ինչպիսիք են պատերազմի օջախների խափանման, պետությունների խաղաղ գոյակցության, ճնշված ազգությունների ազատագրման, ընկերային անարդարության և ցեղային խտրականության վերացման հրամայականները: Եկեղեցիները, և հայ եկեղեցին նույնպես, ուր էլ որ գտնվեն դրանք, իրենց հանապազօրյա գործունեությամբ պետք է նպաստեն խաղաղության հաստատմանն ու հարատևությանը: Խաղաղություն և համերաշխություն հայ ժողովրդին, «խաղաղություն ամենեցուն»... Եւ ձուլեցեն գտուներս իրեանց ի խոփս և գտուինս իրեանց ի մանգաղս, ոչ առնջու ազգ յազգի վերայ սուր և ոչ ևս ուսանիցին տալ պատերազմ» (Եսայի Բ 4):

Երեկոյան առաջնորդ սրբազանները, քահանա հայրերը և Մայր Աթոռի միաբանությունը կրկին հավաքվեցին հոգևոր ճեմարանի հանդիսարանում:

Հոգևոր ճեմարանի տեսչության թույլտվությամբ հավաքություններին մասնակցում էին նաև ճեմարանի ավարտական՝ Գ լսարանի սարկավագները:

«Հոգևորականի կարգապահությունը» թեմայով բանախոսեց տ. Ղևոնդ քհն. Աղաջանյանը և նշեց. «Օրինակելի, կարգապահ և կատարյալ հոգևորական լինելու առաջին և կարևոր պայմանն է՝ ճիշտ և համոզված կերպով ըմբռնել, առանց երկմտության, քարոյախոսության և դաստիարակության աղբյուր հանդիսացող Քրիստոսի Ավետարանը...: Հոգևորականի կարգապահության կենդանի օրինակն ինքը՝ մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսն է»: Տ. Սարգիս քհն. Թաշչյանը խոսեց «Քահանայի նվիրական կոչման» մասին. «Քահանայությունը եկեղեցական կարգի էական, հիմնական և պատասխանատու պաշտոնն է, ըստ որում եկեղեցու սպասավոր դառնալ կամեցողը քահանայության պարտքը և որպիսությունը պետք է լավ քննի ու ճանաչի նախապես յուր անձի կարողության հետ չափելով»:

«Եւ այս է կարգն,—ասել է Տաթևացին,—նախ մաքրելն և ապա լուսաորելն ու կատարելագործելն..., նույնպէս և որք լուսաւորեն, պարտք է լինել լոյս և ապա լուսաւորել...»:

Նույն օրը, երեկոյան, բանախոսությամբ հանդես եկավ նաև տ. Հակոբ քհն. Գյուկչյանը՝ խոսելով նաև մեր օրերին Մայր Աթոռ ու. Էջմիածնի առաքելության մասին: Նա ներկայացրեց Մայր Աթոռի վերջին տարիների գործունեությունը և հայ եկեղեցու դերը մեր ժողովրդի կյանքում ու շեշտեց. «Հայ ժողովրդի՝ եկեղեցու հետ ունեցած և Մայր Աթոռի և մեր բոլոր Աթոռների ու թեմերի կապի ու փոխհարաբերության մեջ է արտահայտվում հայ եկեղեցու միությունը և մեր ժողովրդի ազգային ու եկեղեցական միասնությունը»:

Փետրվարի 20-ին, չորեքշաբթի օրը, առավոտյան, ժամերգությունից հետո, հոգեվոր ճեմարանի հանդիսարանում կազմակերպվեց հարցազրույց՝ քահանա հայրերին հետաքրքրող մի շարք այժմեական հարցերի վերաբերյալ: Հարցազրույցին նախագահում էին տ. Պարզև եպս. Գևորգյանը, տ. Հուսիկ եպս. Սանթրոյանը, տ. Արսեն եպս. Բերբերյանը, տ. Հովհաննես ավագ քհն. Մարությանը, տ. Ռուբեն քհն.

Մարտիրոսյանը, քարտուղարությամբ տ. Արամ քհն. Բոյաջյանի, տ. Մեսրոպ քհն. Բենիկյանի և տ. Հակոբ քհն. Գյուկչյանի: Այդ առթիվ կազմվեց արձանագրություն՝ Վեհափառ Հայրապետի բարձր ուշադրությանը հանձնելու համար մի շարք կազմակերպչական, եկեղեցական հարցեր:

Ժամը 12-ին Վեհափառ Հայրապետը բարեհաճեց ընդունել սուրբ Ղևոնդյանց տոնի առիթով Մայր Աթոռ ժամանած առաջնորդ սրբազաններին, վարդապետներին և քահանա հայրերին՝ տալու համար իր հայրական օրհնությունն ու քահանայապետական պատգամը: Վեհափառ Հայրապետը նախ ողջունեց և ապա շնորհավորեց ներկաներին ու Ղևոնդյանց տոնի առիթով և, իր խոսքն ուղղելով հայ եկեղեցու ողջ հոգեվորականությանը, մի անգամ ևս շեշտեց, որ այսօր էլ հայ եկեղեցին կատարում է իր նվիրական առաքելությունը, եկեղեցանվեր և հայրենաշեն գործունեությունը հայ ժողովրդի ծոցում, Հայաստանում և ի սփյուռն աշխարհի: Հայոց Հայրապետը թելադրեց քահանա հայրերին՝ լինել ծառայատեր, հավատավոր, կարգապահ հոգևորականներ, ինչպիսիք էին սուրբ Ղևոնդյանք: «Հայ հոգեվորականությունը,—ասաց Վեհափառ Հայրապետը,—իր ետին ունի հոգևոր ծառայության անցյալի փառավոր ավանդություններ, որոնք ժառանգ են մնացել մեզ: Մեր հոգևոր հայրերը պատվով և արժանավորապես իրենց ուսերի վրա են կրել ու մեզ հասցրել հայ ժողովրդին ու մեր սուրբ եկեղեցուն անձնուրացորեն ծառայելու ու նվիրվելու սրբազան տապանակը»:

Իր պատգամի վերջում Վեհափառ Հայրապետը ներկաներին և հատկապես քահանա հայրերին մաղթեց սրբությամբ պահել այդ ավանդությունները՝ ազնիվ ու բարի ծառայությամբ:

Սրբոց Ղևոնդյանց տոնի առթիվ Մայր Աթոռում կազմակերպված միջոցառումները ավարտվում են Վեհափառ Հայրապետի «Պահպանիչ»-ով և խմբովին երգված «Հայր մեր»-ով:

Վեհափառ Հայրապետից հրաժեշտ առնելու համար բոլոր քահանա հայրերը համբուրում են Նորին Սրբության Աջը և որպես հիշատակ Մայր Աթոռից ստանում նվերներ և ու. Ներսես Ծնորհալու «Ողբ Եղեպոյ» ու Լ. Խաչերյանի «Գլաճորի համալսարանը» նոր հրատարակված գրքերը:

Հանձնաժողովի քարտուղար՝
Տ. ՀԱԿՈԲ ՔՀՆ. ԳՅՈՎԶՅԱՆ